

Міністерство охорони здоров'я України

Ю. М. Мостовий, Г. І. Томашкевич,
Т. В. Константинович—Чічірельо

**ФАРМАКОЕПІДЕМІОЛОГІЧНІ
ТА ФАРМАКОЕКОНОМІЧНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
У МЕДИЦИНІ**

Навчальний посібник

Вінниця

Міністерство охорони здоров'я України

**Ю. М. Мостовий, Г. І. Томашкевич,
Т. В. Константинович-Чічірельо**

ФАРМАКОЕПІДЕМІОЛОГІЧНІ ТА ФАРМАКОЕКОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У МЕДИЦИНІ

Навчальний посібник

Вінниця
2003

УДК 616.9-036.2:615:33.001.2:61
М 84

Основна установа-розробник:

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

Рекомендовано Центральним методичним кабінетом з вищої медичної освіти МОЗ України як навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації (протокол № 3 від 4.07.2003 р.).

Рецензенти:

Чекман І. С. — зав. кафедрою фармакології з курсом клінічної фармакології, член-кор. НАН і АМН України, заслужений діяч науки і техніки, доктор медичних наук, професор;

Журавель В. І. — зав. кафедрою соціальної медицини, управління та економіки охорони здоров'я ОДМУ, професор

Мостовий Ю. М., Томашкевич Г. І., Константинович-Чічірельо Т. В.
М 84 Фармакоепідеміологічні та фармакоекономічні дослідження у медицині: Навч. посіб. /М-во охорони здоров'я України. — Вінниця, 2003. — 79 с.

ISBN

У навчальному посібнику висвітлений один з актуальних аспектів сучасної медицини – фармакоепідеміологія та фармакоекономіка. Наводиться трактування основних термінів та понять, описані основні методи фармакоепідеміологічних та фармакоекономічних досліджень, власні приклади їх застосування у практичній медицині.

Посібник може бути корисний для фахівців з медичної економіки, організаторів охорони здоров'я, лікарів загальної практики.

ISBN

УДК 616.9-036.2:615:33.001.2:61

© Мостовий Ю. М., Томашкевич Г. І.,
Константинович-Чічірельо Т. В., 2003

Перелік умовних скорочень

ABK	Аналіз вартості-корисності витрат
ABP	Аналіз витрат і результатів
AEB	Аналіз ефективності витрат
AKB	Аналіз корисності витрат
AMB	Аналіз мінімізації витрат
AT	Артеріальний тиск
БА	Бронхіальна астма
ВХ	Виразкова хвороба
ГХ	Гіпертонічна хвороба
ДПК	Дванадцятипала кишка
ЛЗ	Лікарський засіб
ПВ	Пептична виразка
ФЕК	Фармакоекономіка
ФЕП	Фармакоепідеміологія
ЯЖ	Якість життя
DDD	Defined Daily Dose
LSD	Least Sygnificant Difference

Вступ

Ресурси охорони здоров'я значно зменшені в усьому світі: як в економічно розвинених, так і в економічно бідних країнах. Тому проблема їх ефективного розподілу є дуже актуальною. Соціально-економічні аспекти багатьох захворювань терапевтичного профілю активно обговорюються сьогодні на міжнародних конгресах та форумах. Це пояснюється значною поширеністю багатьох хронічних захворювань, збільшенням питомої ваги пацієнтів із важкими та середньоважкими формами захворювань, які потребують інтенсивної чи тривалої базисної терапії, що передбачає значні фінансові витрати як від самого хворого, так і від держави.

У зв'язку з цим в Україні започатковано заходи, спрямовані на розробку та впровадження національних медичних програм, мета яких полягає у розробці таких підходів до лікування поширених захворювань внутрішніх органів, що зорієнтовані на більш раціональне використання ресурсів охорони здоров'я.

У багатьох країнах, зокрема в нашій, спостерігається розрив між індивідуальними потребами громадянина в медичному обслуговуванні та ресурсами, які виділяють на охорону здоров'я. Фінансові органи намагаються стримувати витрати, пов'язані з хворобами, а лікарі дбають про поліпшення здоров'я своїх пацієнтів. У часи скорочення асигнувань на охорону здоров'я і «постаріння» населення цей конфлікт особливо гострий. Отож важливо, щоб розподіл коштів у системі охорони здоров'я був дійсно раціональним. Тому необхідно чітко розуміти масштаби соціальних та економічних втрат, зумовлених конкретними захворюваннями.

На думку експертів, ефективність використання ресурсів можна збільшити, якщо залучити основні кошти у першу чергу на боротьбу з хворобами, що завдають найбільших збитків економіці країни.

В Україні хронічні захворювання органів дихання, серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту є провідними серед причин тимчасової втрати працездатності, інвалідизації та смертності. Однак сучасні досягнення у діагностиці та лікуванні патології внутрішніх органів дають реальну змогу науково обґрунтувати, з урахуванням міжнародного досвіду, вирішення терапевтичних проблем з максимальною економією коштів, а в деяких випадках — із зниженням витрат.

Економіка охорони здоров'я (Health Economics) розглядає застосування економічних принципів і методів аналізу з метою ефективно використати

обмежені ресурси. І хоча доцільність та корисність економічного аналізу у прийнятті певних рішень, пов'язаних з лікуванням конкретного хворого, очевидна, в Україні практично відсутні сучасні дослідження з медичної економіки. Крім того, брак реальних кількісних та якісних показників, пов'язаних з витратами на медичну допомогу хворим на різних етапах лікування, не дозволяє оцінити витрати, які повинні нести держава, конкретні лікарські установи, сам пацієнт та страхові компанії.

Пропаганда економічних знань серед організаторів охорони здоров'я, практичних лікарів та пацієнтів є тим підґрунтям, яке дозволить освіченому фахівцю аргументовано переконати свого пацієнта адекватно лікуватися, а з іншого боку — обстоювати свої інтереси перед керівником будь-якого рівня.

Фармакоекономічні розрахунки неможливі без фармакоепідеміологічних досліджень, з яких починаються елементарні розрахунки і які за законом ланцюгової реакції потребують все нових і нових математичних моделей, аби дійти істини, що є нагальне, корисне і потрібне, а що — вторинне.

Фармакоепідеміологічні дослідження в Україні такі ж поодинокі, як і сучасні статистичні підходи, що використовуються лікарем-вченим для аналізу власних результатів. Тому ми вважаємо, що певні аспекти фармакоепідеміології, фармакоекономіки, сучасних статистичних методів обробки даних будуть потрібні лікарям, науковцям, організаторам охорони здоров'я.

**Адміністрація Вінницького національного
медичного університету ім. М. І. Пирогова,
колектив авторів виносять подяку
адміністрації Вінницької філії АКБ "Мрія"
та особисто директору
Талеснику Володимиру Володимировичу
за сприяння у виданні цієї книжки**

З МРІЄЮ ЖИТИ КРАЩЕ!

**пл. Гагаріна, 2, м. Вінниця 21018
тел. (0432) 53-03-01, 52-07-56, 53-00-48**

Навчальне видання

**Юрій Михайлович Мостовий
Галіна Іванівна Томашкевич
Тетяна Володимирівна Константинович-Чічирельо**

**Фармакоепідеміологічні
та фармакоекономічні дослідження у медицині**

Редактор М. С. Гаврик
Технічний редактор Б. М. Шлеймович
Коректор М. С. Драпака

Здано до складання 2.07.2003. Підписано до друку 30.10.2003
Формат 60x84/16. Гарнітура TextBook.
Умов. друк. арк. 5,12. Тираж 1000 прим.

Віддруковано з готових фотоформ
у тов. «Вінницька міська друкарня»
м. Вінниця, вул. Київська, 14
Тел. (0432) 26-89-88, 35-11-71

Свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта видавничої діяльності
серія ВЦ № 24 від 20.08.2003